

Räddnings Ledaren

SBB
Föreningen Sveriges Brandbatal

NR 2 2022

LUFTBURNA förstärkningsresurser

»Mer pengar till arbetet med civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap.«

Glädjande besked på Brandkonferensen i Gävle. **S.6**

En omfattande och långdragen räddningsinsats i Göteborg. **S.8**

»Det krävs samma tryck för att ödelägga en 10 cm tegelvägg som att spräcka örats trumhinna.«

En brandgasexplosion kan bli mycket kraftig. **S.11**

Berättelse från dödsbranden i Ånge. **S.16**

»Räddningstjänsten måste ha medel för att kunna rädda människoliv – i krig, kris och fred.«

DEBATT: Räddningstjänsten bortglömd i planering. **S.15**

Annonsera här i nästa nummer

På denna plats hade du kunnat nå
2 500 beslutsfattare i svensk räddningstjänst.
Boka plats till nästa nummer redan nu!

Maila
redaktionen@
brandbefal.se
för priser och
information!

Räddnings
ledaren

Räddningsledaren
Föreningen Sveriges Brandbefäl
115 87 Stockholm
Telefon 010-480 40 05
www.brandbefal.se

Årgång 37

Räddningsledaren är medlemstidning
för Föreningen Sveriges Brandbefäl och
utkommer med fyra nummer per år.
Tryckupplaga: 4 000 ex.
Ansökan om medlemskap och adressändringar
gör du via hemsidan www.brandbefal.se

Ansvarig utgivare:
Andreas Hoff, andreas.hoff@hka.se

Redaktion:
Tobias Bååth, tobias.baath@vastervik.se
Kamil Bialas, kamil.bialas@avesta.se
PO Malmqvist, po@utkiken.net
Roger Petersson, roger.petersson@vaxjo.se

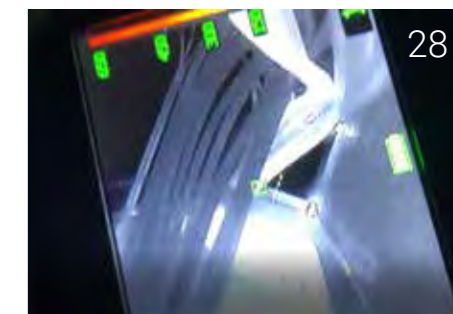
Annonser & material:
redaktionen@brandbefal.se

Grafisk produktion:
Mattias Sjöstedt, mattias@figur.se

För riktigheten i signerade inlägg/artiklar
svarar respektive författare. Texter och bilder
är skyddade enligt upphovsrätten.

Tryckt av Accidenstryckeriet i Sundsvall
på Svanen-godkänt papper.

Tidningen görs i samarbete med Utkiken.
www.utkiken.net

EN LEDAMOT HAR ORDET: Härligt att ses!	4
FÖRENINGSNYTT: Korta nyheter i föreningen	5
KONFERENS I GÄVLE: Brandkonferensen 2022	6
LÄRANDE FRÅN OLYCKOR: En omfattande och långdragen räddningsinsats	8
LÄRANDE FRÅN OLYCKOR: Checklista skogsbrandsäsongen	10
BRANDGASEXPLOSIONER: Fakta om brandgasexplosioner	11
RÄDDNINGSTJÄNSTHISTORIA: Utbildning av husbrandkårer i Norrköping 1936	13
DEBATT: Räddningstjänsten bortglömd i Sveriges totalförsvarsplanering	15
BERÄTTELSE FRÅN ÅNGE: Dödsbranden i Ånge	16
FÖRSTÄRKNINGSRESURSER: Viktigt stöd med förstärkningsresurser	22
RÄDDNINGSTJÄNSTHISTORIA: Brandkårerna och civila försvaret inför andra världskriget	26
BRAND I STÄLLVERK: Elstöt i samband med släckning	28
LEDARSKAPSPROGRAM: Framtidssäkra räddningstjänsten	31

Härligt att ses!

Det osäkra läget i omvärlden fortsätter och med det intensifieras frågorna kring räddningstjänstens roll under höjd beredskap och civilt försvar. Vid en eventuell väpnad attack på vårt land har vi som räddningstjänst en väldigt viktig roll. Förutom att fortsätta bedriva räddningstjänst, med betydligt fler räddningsinsatser, så utökas vårt ansvar till att även utföra andra arbetsuppgifter. Förutom att kunna upptäcka farliga områden och olika stridsmedel ska vi även delta i åtgärder för att skydda civilbefolkningen, ett uppdrag som vi inte riktigt vet vad det består av och vad som förväntas av oss. Här behöves det den närmsta tiden klargöras från centralt håll vad vi ska klara.

» Vi ska vara medvetna om att vi inte är någon enhetlig grupp och det finns ofta många olika viljor som MSB ska försöka lyssna på. Här skulle SBB kunna vara en katalysator för de olika åsikter och önskemål som finns.

De räddningstjänster som ingår i förbund måste sedan samordna förberedelser och aktiviteter med sina medlemskommuner och inte minst måste medel tillskjutas från staten för att möjliggöra arbetet med den planering som ska göras. Här förespråkar jag riktade pengar till räddningstjänsten för arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB). Det underlättar speciellt för oss som ingår i förbund för att pengarna ska nå fram dit de är tänkta att användas.

Nu har även delar av de nya ledningskurserna dragit igång. Jag är glad att det nu finns anpassade kurser för alla roller inom räddningstjänsten och det ska bli spännande att höra vad deltagarna

anser om kursernas innehåll och upplägg. Fördelen vid denna ändring av kursupplägget är att vi på räddningstjänsterna den här gången har gjort vårt jobb och anpassat verksamheten efter de nya kraven och ELS, så att vi går hand i hand med utbildningen. Jag tror att detta blir bra, men det är viktigt att MSB följer upp utbildningarna och stämmer av med räddningstjänsten, så att kurserna uppfyller räddningstjänsternas behov så bra det går.

Dock ska vi vara medvetna om att vi inte är någon enhetlig grupp och det finns ofta många olika viljor som MSB ska försöka lyssna på. Här skulle SBB kunna vara en katalysator för de olika åsikter och önskemål som finns kring utbildningarna.

Brandkonferensen är nu genomförd och vad härligt det var att få träffas på riktigt igen. Många intressanta punkter avhandlades och många berikande möten med kollegor hanns med på kort tid. Det kan konstateras att vi värderar denna konferens olika inom branschen. Vissa organisationer skickar många deltagare, medans vissa inte deltar alls. Tanken är att det ska vara en mötesplats för dem som beslutar om svensk räddningstjänst och jag hoppas att vi kan nå dit. Nu laddar arrangörerna istället om för Skadeplats, som är mer operativt inriktad, och där hoppas vi att många räddningstjänster väljer att delta med personal som arbetar med frågor som på olika sätt är kopplade till det området.

Se till att ta chansen att nätverka och lära av varandra, det är så vi tillsammans blir bättre. Har du idéer kring hur konferenserna kan utvecklas eller kring vad SBB kan göra för dig, hör av dig. ●

Andreas Hoff,
Ordförande Föreningen Sveriges Brandbataljoner

Korta nyheter i föreningen

Nils-Erik Haagenrud Norge, Anna Andersson Carlin Sverige, Andreas Hoff Sverige, Torbjörn Lindström Finland, Jakob Vedsted-Andersen Danmark, Bjarne Nigaard Danmark, Fredrik Liljegren Sverige och Ari Keijonen Finland.

Nordiskt möte

I år var Sverige värd för vårt nordiska brandbefälsmöte. Vi träffades i Stockholm och tackar Storstockholms brandförsvaret för gott värdskap. I år var vi deltagare från Danmark, Finland, Norge och Sverige under mötet och vi diskuterade bland annat hur våra organisationer och länder stöttat räddningstjänsten i Ukraina, vilka förändringar som sker inom vår bransch i respektive land, hur vi ska ta oss an framtiden, det kommande mötet i den europeiska brandbefälsföreningen samt den kommande europeiska konferensen om jämställdhet, 24–25 april 2023.

Vi var också på ett mycket uppskattat besök på MSB:s kontor där vi fick information om deras TIB-verksamhet, omvärldsbevakning, kommande tillsyner av räddningstjänsten och vilka förstärkningsresurser som finns. Tack för besöket! ●

Föreningens årsmöte

Den 20 maj genomförde vi vårt årsmöte via Teams, för första gången enligt de nya stadgarna. Vi tog oss igenom det formella och ordförande Andreas Hoff passade sedan på att berätta om föreningens verksamhet. Vi har, precis som de flesta andra föreningar, haft två svåra år då vi inte kunnat genomföra några aktiviteter där vi träffat våra medlemmar vilket också har inneburit färre pengar i intäkter men nu ser vi en ljusning.

Vi satsar just nu på att tillsammans med SBF och MSB genomföra Skadeplatskonferensen i september, läs mer här intill. På årsmötet valdes också en ny styrelsemedlem in i styrelsen, Emma Nordvall. Styrelsen består av Andreas Hoff, ordförande, Anna Andersson Carlin, vice ordförande och föreningssekreterare samt ledamöterna Lina Holgersson, Håkan Wiberg, Sandra Danielsson, Johan Nilsson, Fredrik Liljegren, Emma Nordvall samt vår studerandepresentant Hugo Neij. ●

Skadeplatskonferensen

Skadeplatskonferensen är ett samarrangemang mellan SBB, SBF och MSB och vi ser fram emot att träffa många av våra nuvarande och blivande medlemmar i Uppsala den 21–22 september. I programmet finns bland annat förevisningar av brandgasventilation, ett block om batteribränder, och föreläsning om utredningen efter explosionen i Göteborg hösten 2021. Det kommer vara flera mindre föreläsningar istället för storforum och större närhet till utställarna. Det finns fortfarande lediga utställarplatser kvar. För mer information, maila till info@brandbefal.se. Läs mer på SBF:s hemsida och anmäl dig! ●

Vill du annonsera lediga tjänster?

Vi hjälper dig att sprida din platsannonser via vår hemsida, nyhetsbrev till våra medlemmar och via våra sociala kanaler. Maila till info@brandbefal.se för mer information och förfrågan. ●

Brandkonferensen 2022

I år hölls Brandkonferensen 11–12 maj i Gävle. Många gladdes åt att återfå träffas på riktigt och utbyta kunskaper, ta del av ny forskning, nätverka och i övrigt inspireras till att jobba vidare med viktiga frågor.

Arets konferens pågick i två dagar och var uppdelad fem block: Förändrat säkerhetspolitiskt läge, När väder blir farligt, Hela samhällets räddningstjänst, Förändringar inom LSO samt Brand i bostad.

Konferensen inleddes med att justitie- och inrikesminister, Morgan Johansson, och MSB:s generaldirektör, Charlotte Petri Gornitzka, inledningstalade och lovade då bland annat att det kommer mer pengar till arbetet med civilt försvar och räddningstjänst under höjd beredskap. Såklart väldigt glädjande och något som branschen ser fram emot.

Många av de övriga föreläsarna under konferensen är medlemmar i Föreningen Sveriges Brandbefäl och visar vilken kompetens det finns inom föreningen.

Konferensen behandlade verkligen de saker som är aktuella för varje räddningschef och räddningstjänst framöver, såsom arbetet med att förbereda oss för ett osäkrare läge i världen, arbetet med att skapa en jämställd och mångfacetterad räddningstjänst, hur vi hanterar klimatförändringens konsekvenser, hur arbetet fortlöper inom de olika räddningsregionerna, hur tillsynen av räddningstjänst kommer att inriktas samt vilka faktorer som påverkar ökad risk för brand i byggnad.

Deltagarna fick med sig viktiga tips och budskap hem att använda sig av i det fortsatta arbetet. Förhoppningen är att detta kan bli

en mötesplats för Sveriges räddningstjänster, där vi kan utbyta erfarenheter och lyfta de saker som är mest aktuella för oss i branschen där och då.

Inför framtiden diskuterar de tre arrangörerna, Föreningen Sveriges Brandbefäl, Brandskyddsföreningen och MSB, hur konferensen ska se ut framöver. Vilken typ av konferens vill branschen ha? Har du idéer, hör av dig till info@brandbefal.se ●

TEXT: Andreas Hoff, ordförande Föreningen Sveriges Brandbefäl

Marcus Runefors, LTH, redogör för vilka faktorer som hänger samman med ökad risk för brand.

Erfarenheter från översvämningarna i Gävle.

MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka.

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson.

Skånetrion Ulrika Lindmark, Andreas Bengtsson och Emma Nordvall njuter av varandras sällskap.

Nätverkande mellan räddningstjänsterna i Karlstadsregionen och Dala Mitt, i form av Nils Weslien och Robert Strid.

En av arrangörsrepresentanterna, Jesper Boqvist på Brandskyddsföreningen, är nöjd med konferensens genomförande.

Ellinor Fransson (Medelpads Räddningstjänstförbund), Mikael Andersson (Luleå Räddningstjänst), Ulrika Lindmark (Räddningstjänsten Syd) och Henrik Larsson (MSB) berättar om hur arbetet fortlöper i en del av de räddningsregioner som nu bildas i landet. På bilden ser vi utbredningen av Räddningsregion MittNorrland som täcker cirka 30 procent av landets yta.

Nätverkande i pausen. Alla gladdes åt att återigen kunna träffas på riktigt.

En omfattande och långdragen räddningsinsats

En explosion med samtidig brand inträffade i ett flerbostadshus i Göteborg tidigt på morgonen den 28 september 2021. Branden och rökspridningen påverkade tre trapphus och det blev en omfattande och långdragen räddningsinsats.

manvägd lägesbild vad avser tillgänglig beredskap, riskbild utifrån inträffade händelser samt är ett dokumentationsverktyg.

Fungera över lång tid

Ett välfungerande ledningssystem behöver också kunna fungera över lång tid när det belastas. Detta kan till exempel ske genom ett organiserat ledningsstöd, i form av en stab med relevanta funktioner.

För att den övergripande systemledning-

en och insatsledningen på skadeplats ska kunna arbeta effektivt med sina respektive ansvarsområden måste det finnas en gemensam lägesbild och det i sin tur kräver en välfungerande kommunikation under hela händelsen. Kommunikationen kan ske på många olika sätt och kan behöva kompletteras med till exempel platsbesök baserat på den specifika händelsen och belastningen på insatsledningen.

För att skapa en effektiv insatsledning på

skadeplats behöver skadeplatsorganisationen och ledningsorganisationen situationen anpassas. Ledningsenheterna som larmas ut bör organiseras på ett så effektivt sätt som möjligt. Det som funkar i en händelse är inte med automatik det optimala vid en annan händelse. Det behöver också finnas en plan för hur man hanterar situationen när en eller flera ledningsfunktioner blir överbelastade.

Kunskaper om explosioners påverkan på

byggnadens bärande och avskiljande förmåga är något som befäl i yttre tjänst måste besitta och det behöver utvecklas. Det var stor skillnad i påverkan vid denna explosion jämfört med påverkan vid mindre explosioner med till exempel bangers som räddningstjänsten blivit mer vana vid att hantera. ●

TEXT: Anna Andersson Carlin,
brandingenjör, Räddningstjänsten Syd

Till följd av händelsen avled en person av sina skador och ett stort antal personer fördes till sjukhus för kontroll och vård. Hela den aktuella byggnaden behöver en omfattande renovering, såväl lägenheter som källarutrymmen och butikslokaler blev drabbade av explosionen och branden.

MSB initierade en nationell utredning med fokus på uppstart i ledningscentralen, insatsledning på skadeplats, behov och genomförande av livräddning, samverkan med polis och ambulans samt systemledning. Utredningen visar att räddningstjänsten genomförde en effektiv livräddande insats trots ett komplicerat utgångsläge. Inom två timmar var samtliga lägenheter i de tre trappuppgångarna genomsökta och alla boende evakuerade. I denna artikel kommer fokus vara på de delar av utredningen som handlar om insatsledning på skadeplats och systemledning. I övrig hänvisas till MSB:s utredningsrapport.

Väldigt ovanlig händelse

Denna händelse är en, för svensk räddningstjänst, väldigt ovanlig händelse men den skulle kunna inträffa i liknande form på de flesta orter i landet. Sådana händelser ställer krav som överstiger egna förmågor för de allra flesta svenska kommunala räddningstjänster.

Att organisera räddningsresurser i en gemensam övergripande ledning är ett sätt att få tillgång till fler resurser än de som finns i den egna organisationen. Detta kräver dock att man enats om vad och på vilket sätt man ska kunna stödja varandra. Det är också en fördel om det finns ett tekniskt system som kan stödja med en sam-

Hela den aktuella byggnaden behöver en omfattande renovering.

Inom två timmar var samtliga lägenheter i de tre trappuppgångarna genomsökta och alla boende evakuerade.

Checklista skogsbrandsäsongen

Det här är ett utdrag ur en checklista framtagen genom att analysera utredningar efter tidigare skogsbränder, saker som varit framgångsfaktorer och saker som kunnat förbättras. Den är säkert inte komplett och det finns kanske saker som kan lösas på andra sätt än det som finns med i dokumentet. Arbetet är gjort av PO Malmquist på Utkiken med frågor ställda till Mattias Strömgren och Ulf Bergholm, MSB och Mattias Sjöström, Räddningstjänsten Halmstad.

Färgkodning av punkterna

Vi har oberoende av varandra markerat vilka punkter vi bedömt vara extra viktiga. Helt subjektivt så det ligger ingen vetenskap bakom. Färgkodningen är inlagd som bakgrundsfärg i »Nej«-fältet.

Även det som inte är bedömt som extra viktigt är troligen ganska viktigt eftersom det varit med som en punkt i utredningar.

■ Tre har tyckt extra viktigt ■ Fyra har tyckt extra viktigt

Planeringsarbete	JA	NEJ
Vi har kunskap om vilka resurser för skogsbrandsläckning som finns i vårt län/närområde och hur vi beställer dem.		
Vi har kunskap om vilka resurser MSB har och hur man beställer dem.		

Schemarutiner	JA	NEJ
Vid större bränder har vi en rutin för att avlösa operativ personal tidigt på morgonen i syfte att nyttja brandens lugna perioder på bästa sätt. Avlösning bör ske före gryningen med utvilad personal och allt stabsarbete bör vara planerat så att den operativa personalen kan utnyttjas maximalt från gryningen och under hela förmiddagen.		

Rutiner för alarmering	JA	NEJ
Vi har ett system så att vi följer skogsbrandrisken och väderläget i vårt område och justerar larmplaner beroende på brandrisk, område och väderläge.		
Vi har fastställda nivåer där ledningsbuss och stab alarmeras oavsett den befintliga yttre ledningens bedömning av behovet. Denna typ av ledningsstöd kan också på initiativ av inre befäl skickas till platsen om inre befäl upplever bristfällig information från platsen.		

Avslut av insatsen	JA	NEJ
Vi avslutar alltid våra insatser genom att säkra ytterkanterna av brandområdet på ett sätt som är vedertaget. Vi har en inställning att efterkontrollen innan vi lämnar, får ta tid.		
Vi avslutar alltid våra insatser över en viss brandrisknivå och brandstorlek genom att låta en eller flera cykler löpa över en eller flera dagsperioder, då solen skiner, temperaturen är som högst, luftfuktigheten som lägst och vindstyrkan som högst.		

Skadeplatsledning	JA	NEJ
Vi arbetar alltid med att upprätthålla en korrekt lägesbild på kartor.		

Dokumentet med samtliga punkter finns på Utkiken som du når genom att scanna qr-koden eller via utkiken.net

Fakta om brandgasexplosioner

Vad är en brandgasexplosion och hur uppstår en sådan? Vad skiljer en detonation mot en deflagration? Det är några av de frågor som besvaras i artikeln som också ger exempel på två kända explosioner.

Vad är en brandgasexplosion?

En brandgasexplosion uppstår när brandgaser från branden fyller ett till brandrummet angränsande utrymme så att blandningen mellan brandgaser och luft i det utrymmet hamnar inom brännbarhetsgränser och sen antänds av någon tändkälla, till exempel sticklåga från brandrummet eller elfel. En

sådan explosion kan bli mycket kraftig trots att det fortfarande rör sig om en deflagration och inte någon detonation.

Detonation eller deflagration?

Detonationer skiljer sig från deflagrationer i att förbränningsfronten vid en detonation färdas i överljudshastighet och kan orsaka

dödlig verkan till och med enbart genom själva tryckvågen. Exempel på detonation är sprängning av de flesta sprängmedel men även fenomenet knackning i bensinmotorer. Explosioner i samband med bränder i byggnad (backdraft och brandgasexplosioner) förekommer i princip aldrig som detonationer.

Explosioners skadeverkan i byggnader

Att explosioner i byggnader ofta har en ödeläggande verkan har att göra med att byggnadsdelar inte tål särskilt stort explosionsstryck. De resulterande krafterna på stora ytor som väggar och fönster blir väldigt stora även av små övertryck. Som exempel kan nämnas att det krävs samma explosionsstryck för att ödelägga en 10 cm tegelvägg som att spräcka örats trumhinna. Trycket (eller egentligen övertryck gentemot omgivande atmosfär på 101,3 kPa) är 20–35 kPa vilket även motsvarar trycket på 2–3,5 m vattendjup, medan fönster blåser ut redan vid 2–7 kPa.

Till tryckverkan tillkommer givetvis brandverkan som ofta är den dödliga parametern för personer som befinner sig i eller närmast explosionen.

Brandgasexplosioner i Helsingborg och Rochefort

Förekomst av dolda utrymmen i anslutning till branden dit brandgaserna kan sprida sig, som mellan tak och undertak eller vid sneda tak, ökar risken för brandgasexplosion även om det bör tilläggas att fenomenet i sig är relativt sällsynt.

Två fall av dokumenterade brandgasexplosioner är en på Grand Hotel i Helsingborg den 12 januari 1995 (beskriven i boken *Inomhusbrand* av Lars-Göran Bengtsson, >

En brandgasexplosion kan bli mycket kraftig trots att det inte rör sig om någon detonation.

› vilken delar som behandlar brandexplosionsteori i den här artikeln baseras på) och en i Rochefort, Belgien den 7 februari 2007. Den senare är redogjord för i MSB:s filmserie *90 sekunder* (2013-03-30). I båda fallen fyllde brandgaser utrymmen mellan undertak och det ordinarie taket och explosionen orsakade stora skador.

Grand Hotel i Helsingborg

På Grand Hotel startade branden i en bastu, men spred sig inte till den angränsande korridoren, och brandgaserna hittades på väg in i utrymmet mellan taket och undertaket i korridoren. Explosionen skedde i samband med räddningstjänstens ankomst och ledde till stora skador i korridoren och på flera fönster som blåste ut på gatan. Fem personer skadades i olyckan.

» Krafterna på stora ytor som väggar och fönster blir väldigt stora. Det krävs samma tryck för att ödelägga en 10 cm tegelvägg som att spräcka örats trumhinna.

Rochefort i Belgien

I Rochefort ringdes larmet in som skorstensbrand på en industri. Brandförloppet redogörs inte i detalj men i vilket fall fylldes stora volymer med brandgaser, däribland utrymmet mellan tak och undertak i en till synes rökfri korridor som beträddes av två brandmän utan rökskydd. En explosion som inträffade i samband med att brandmännen började undersöka undertaket ledde till den ene brandmannens död i flammorna. Enligt brandmannen som överlevde skvallrade en märkbar värme i korridoren om att något inte stod rätt till. Det bör dock påpekas att brandgasexplosion kan uppstå i kalla brandgaser.

Vilka kännetecken finns på en risk för brandexplosion?

Dessvärre är det svårt »att läsa sig till« en nära förestående brandgasexplosion jä-

Kamil Bialas, stf. räddningschef, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund.

fört med andra brandfenomen. Här punktas några saker att vara uppmärksam på:

- Dolda utrymmen i anslutning till brandrummet som undertak, sneda tak, vindar
- Komplexa geometrier med många stängda utrymmen. Till exempel driftrum, kulvertar och allmän osäkerhet kring byggnadens utformning
- Brännbar konstruktion där pyrolysis i till exempel vägg kan leda till att andra utrymmen fylls med brandgaser
- Dåligt utförda genomföringar till exempel i äldre industrifyggnader

Vilka åtgärder kan vidtas för att förebygga brandgasexplosion?

Det finns få tänkbara alternativ då man har att göra med ett brandgasfyllt utrymme. En inertering med hjälp av till exempel dimspik kan endast fungera om brandgaser

fortfarande är heta. I annat fall kan man försöka ventiler utrymmen med samma risk som vid ventilering av ett gasfyllt utrymme, dvs. att en explosion kan inträffa om man tillför tändkälla från till exempel övertrycksfläkten eller vid håltagning.

Därför är det även av den anledningen viktigt att ansamling av brandgaser hindras så tidigt som möjligt genom ventilation/tryckavlastning av brandutrymmet och ventilation eller övertrycksättning av icke branddrabbade utrymmen. Det är även viktigt att, så länge branden inte bringats under kontroll eller brandförhållandena inte är helt klara, vara medveten om att rökskydd behövs i tillsynes rökfria miljöer. Det gäller i de delar av byggnaden där man inte kan utesluta att miljön hastigt förvärras vid hastiga ändringar i brandförlopp där brandgasexplosion utgör en av de mest extrema exemplen. ●

TEXT: Kamil Bialas, stf. räddningschef, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund

Utbildning av husbrandkårer i Norrköping 1936

Intryck av utbildningen av husbrandkårer i samband med luftskyddsövningen i Norrköping den 17 och 18 okt. 1936.

Av vice brandchef *Holger Rosencrantz*, Norrköping.

Lördagen och söndagen den 17 och 18 oktober 1936 anordnades en större luftskyddsövning i Norrköping. Övningen var sätillvida märklig som det var första gången en dylik tillkomst på enskilt initiativ. Uppslaget gavs av polismästaren i Norrköping, Gillis Kleberg, och denne hade ej lämnat någon möda osparad att på frivillighetens väg förmå enskilda företagare, fabriksidkare och andra, att lämna ekonomiskt understöd för hållandet av kurser och övningar, inköp av behövlig materiel, uppgörande av luftskyddsplaner m. m. samt slutligen för ordnandet av en för allmänheten i form av en moment-

uppvisning avsedd luftskyddsövning. Kurserna och arbetet före luftskyddsövningen försiggick under en tid, som i det närmaste uppgick till ett år. För att giva läsaren en uppfattning om i vilken omfattning verksamheten bedrevs, kan jag blott nämna att i kurserna och övningarna frivilligt deltog personal från stadens samtliga verk såsom vatten- och renhållningsverken, gas- och elektricitetsverken, spårvägen, polis- och brandkårer, därjämte apotekare, ingenjörer, kemister, aktiva officerare och reservofficerare, landstormsmän och landstormskvinnor, landstormens ungdomsavdel-

1935 började man i Sverige känna av krigshotet, fyra år innan andra världskriget bröt ut.

I Norrköping hade man en polischef, Gillis Kleberg, som började engagera sig i det civila försvaret på frivillig väg långt innan staten kommit i gång. Genom att söka ekonomiskt stöd av företag och personer kunde man börja utbilda frivilliga och skaffa materiel som behövdes.

I slutet av 1936, efter ett års idogt arbete med utbildning av 231 personer, genomfördes en övning i stor skala. Vid denna övning skulle man bland annat bilda sig ett intryck av husbrandkårer som tränats för att bli en viktig del av det civila luftskyddet.

Husbrandkårer skulle som en del av luftskyddet omedelbart kunna ingripa om det fälldes bomber, brandbomber eller explosiva bomber, på byggnader. Med enkla medel skulle de väldigt snabbt kunna ta sig in på vindar och släcka bränder innan de hann växa sig riktigt stora. Vice brandchefen i Norrköping, Holger Rosencrantz, ansvarade för att utbilda husbrandkårer. Vad han visste var det första gången i landet som man använde sig av husbrandkårer och tanken var att de som han utbildat sedan skulle kunna utbilda ytterligare husbrandkårspersonal. Han lade alltså ner stor möda på en gedigen utbildning.

Varje husbrandkårsgrupp bestod av fem ynglingar mellan 16 och 18 år. En var befälhavare och en ställföreträdande. För att verkligen ge de som utbildades en möjlighet att känna på verkligheten rekvirerade Rosencrantz brandbomber, rökbomber, gasfacklor, gasgranater, svavel, natrium och andra nödvändiga saker från polisen.

Husbyggnadslära med kunskap om olika

› vindskonstruktioner, bjälklagstyper och hur dessa kunde iordningställas för att uppfylla stegrade krav på skydd mot brandbomber var viktig kunskap. För att skydda en vind kunde man impregnera träet med brandskyddsimpregnering och belägga bjälklaget med sand eller jord.

Man lärde sig att släcka eld i papper, sva-vel, trä, fosfor, natrium, bensin och dylikt. Man fick se föreläsningar av brandbombers termitverkningsätt och fosforverkningsätt. Som skyddsutrustning användes skyddsmask med koloxidfilter, om det fanns att tillgå. Släckredskapen bestod av en låda med sand eller jord, två skyfflar, två hinkar med vatten och möjligen en pyttsspruta.

När det blev skarpt skulle en husbrandkårsgrupp vara uppdelad så att några personer befann sig på vinden och några under brandbotten. »För det gemensamma bästa måste husbrandkåren i verkligheten räkna med att offra någon av vakterna vid ett bombnedslag«. Som förberedelse, vid flyglarm, skulle man räkna med att vattenledning blev utslagna och se till att fylla

badkar och andra behållare på de översta våningarna med vatten. Man förväntade sig att brandbomber med termitverkan skulle kunna brinna genom bjälklaget och orsaka eld både på vinden och i en lägenhet under.

» Husbrandkårer skulle omedelbart kunna ingripa om det fälldes bomber eller brandbomber.

Om branden blev övermäktig för husbrandkåren och närliggande husbrandkårer skulle den ordinarie brandkåren tillkallas. Husbrandkåren hade övat i att ge dem bra information och att ta emot dem på ett korrekt sätt.

Jag låter Holger Rosencrantz egna ord avsluta den här artikeln där han berättar om övningens genomförande. »Beträffande själva luftskyddsövningen är ej mycket mer att säga, än att husbrandkårens uppgift var att släcka brand, som uppstod på

för ändamålet iordningställda vindar, två stycken, vars golv voro belagda med ett 5 cm tjockt jordlager och vars trävirke var impregnerat och två stycken utan jordbeläggning och utan impregnering.

Vindarna antändes med termitbrandbomber, och som bevis på den lätthet, varmed eleverna tillgodogjort sig utbildningen, kan jag nämna, att de icke blott skyndsamt oskadliggjorde bomberna utan även med största lugn och sinnesnärvaro släckte de icke impregnerade vindarna trots att elden fått »taga sig» i dessa under ca 5 minuters bränntid och trots att jag omedelbart före antändandet översköljde vindarnas inredning med 20 liter bensin för att ur rent regimässig synpunkt för åskådarna få fram kontrastverkan mellan impregnerade och icke impregnerade vindar. (Det gällde ju dock även propaganda för ökat luftskydd.)

Den vunna erfarenheten blev: att husbrandkårer äro till ovärderlig hjälp för ordinarie brandkåren.»

Dessutom berättar han om flera andra erfarenheter om vikten av utbildning och övning samt att förberedelser är viktigt. ●

T-Kartor utvecklar nytt verksamhets-system till räddningstjänsten

T-Kartor har idag sitt stab & ledningssystem COP (Common Operational Picture) för att ge räddningstjänsten en gemensam lägesbild. COP används som ett operativt stöd vid händelser där lägesbilden delas mellan ledningscentralen och skadeplatsen. Vi kommer under 2022 komplettera systemet med administrativa funktioner som innebär att COP kommer stödja alla processer för att räddningstjänsten ska kunna uppfylla sina åtaganden.

Verksamhetssystemet kommer bland annat innehålla:
Smart enkel hantering av händelserapport till MSB

Schema/bemannning och planering

Paketering med externa leverantörer via API som ger räddningstjänsten möjlighet att välja den leverantör som passar bäst.

Myndighetsutövning

Hantering av tillsyn (automatlarm), tillstånd, bygglov, yttrande m.m.

Restvärdeshantering

Med integration till Brandskyddsföreningens system. Verksamhetssystemet kommer kunna kopplas till ekonomisystem för debiteringsunderlag. Hela verksamhetssystemet kommer utvecklas tillsammans med räddningstjänsten för att skapa ett modernt intuitivt gränssnitt och kvalitetssäkra alla processer.

Läs mer på t-kartor.com/news

T-KARTOR

DEBATT

Räddningstjänsten bortglömd i Sveriges totalförsvarsplanering

I händelse av krig är det av yttersta vikt att Försvarmakten kan försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Likaså är det av yttersta vikt att den kommunala räddningstjänsten kan rädda människoliv ur de rasmassor, bränder och olyckor som följer i krigets spår. Men vart har räddningstjänsten tagit vägen i budgeteringen av Sveriges totalförsvar?

Det pågående kriget i Ukraina har gett oss många lärdomar. En lärdom är att Rysslands militär inte respekterar folkrätten, utan anfäller både militära och civila mål med katastrofala skadeverkningar som följd. En annan lärdom är att räddningstjänsten i Ukraina har haft en central roll i att rädda människoliv ur de brinnande ruiner som en gång var fungerande samhällen.

Dessa lärdomar borde sitta fastbultade på väggen i alla skrymslen där det planeras och budgeteras för Sveriges framtida totalförsvar och civilförsvar. Men så verkar inte vara fallet. Av de 3 miljarder kronor som Försvarsberedningen satsar på svenskt totalförsvar 2022 går 800 miljoner kronor till det civila försvaret. Av dessa 800 miljoner föreslås endast 70 miljoner kronor gå direkt till kommunerna, som ansvarar för all kommunal räddningstjänst i Sverige.

Det kan låta mycket med 70 miljoner, men utgör endast 2,3 procent av de ursprungliga 3 miljarderna. Satt i relation till att det idag

finns 290 kommuner i Sverige, och därtill ett hundratal kommunalförbund, blir dessa 70 miljoner en droppe i havet för alla de räddningstjänster och andra kommunala verksamheter som ska dela på pengarna. Samtidigt föreslås Sveriges 21 länsstyrelser få 108 miljoner kronor. Länsstyrelserna har också en viktig roll i totalförsvarsarbetet, men ingår inte i den kommunala verksamhet som faktiskt genomför de livräddande räddningsuppdragen.

Att satsa på totalförsvaret är i sig helt rätt, men en mycket större del av satsningen måste komma kommunernas räddningstjänster till gagn. Det är på kommunal nivå – och inte på statlig nivå – som jobbet ska göras när det kommer till att skydda civilbefolkningen mot krigets verkningar. En större andel av de ekonomiska anslagen för totalförsvaret måste därför viga till Sveriges kommuner, som bygger grunden och basförmågan för den kommunala räddningstjänsten idag och i framtiden.

Svenska folkets tillit till en fungerande kommunal räddningstjänst är en av hörnstenarna i samhällets trygghetsfundament, och räddningstjänsten måste ha de medel som krävs för att kunna rädda människoliv – i krig, kris och fred. ●

TEXT: Ole Jörgen Persson (M), ordförande & Peter Arnevall, förbundsdirektör, Storstockholms brandförsvär

Dödsbranden i Ånge

Det är fredag den 26 november 2021. Jag ska egentligen vara ledig och senare på eftermiddagen tillsammans med familjen åka till mina svärföräldrar för att hälsa på över helgen. Men jag har mycket att göra på jobbet med bland annat pågående olycksutredningar och ett handlingsprogram som vi arbetar hårt med för att få klart i tid före årsskiftet. Så jag tänker att jag ska passa på att jobba, åtminstone förmiddagen, så att jag hinner i kapp i alla fall litegrann.

Jag jobbar som olycksutredare på Medelpads Räddningstjänstförbund där jag även ansvarar för kvalitetssäkring av räddningsinsatser. Det innebär att jag jobbar på räddningsavdelningen i en enhet som kallas *Operativ Utveckling*, en enhet vars huvudsakliga uppgift är utveckla, och skapa förutsättningar för att kunna upprätthålla vår operativa förmåga.

Det är kanske inte jättevanligt att som olycksutredare arbeta så inriktat mot det operativa som jag gör, det är nog vanligare med en koppling till det förebyggande arbetet. Men jag har som tur är en kollega som heter Mattias som också är olycksutredare och han jobbar på den förebyggande avdelningen där han, förutom olycksutredning, huvudsakligen arbetar med tillsyn.

Jag och Mattias gör de flesta olycksutredningarna tillsammans, ibland behöver vi såklart på grund av arbetsbelastning dela upp arbetet, men vi tycker att det oftast blir bäst när vi hjälps åt. Två par ögon ser mer än ett par brukar vi säga och vi ser stora

» Nationellt sett är vi en relativt liten organisation men vi har höga ambitioner och har en uttrycklig strävan efter att vara en av Sveriges ledande räddningstjänster.

fördelar med att ha någon att resonera med under utredningens gång. I grunden har vi såklart en naturlig uppdelning där jag i huvudsak fokuserar på räddningsinsatsens genomförande och Mattias på det förebyggande arbetet, men vi hjälps alltid åt och vi går hela tiden in i »varandras områden« vilket gör att gränsen oss emellan inte är knivskarp. Både jag och Mattias har också operativa delar i våra tjänster som Insatsledare och Inre befäl vilket gör att vi båda på så sätt har en koppling till räddningsinsatsers genomförande.

Ledande räddningstjänst

Medelpads Räddningstjänstförbund är nationellt sett en relativt liten organisation, men vi har höga ambitioner och har en uttrycklig strävan efter att vara en av Sveriges ledande räddningstjänster. Det gör att det är väldigt inspirerande att arbeta med utvecklingsfrågor i MRF. Det känns också lite lyxigt att vi trots den lilla organisationen kan vara två olycksutredare med lite olika fokus och både jag och Mattias känner att vi har stor påverkan på vår egen organisation och att våra utredningar uppskattas internt.

Skönt att jobba

Vårt schema som vi »kombibefäl« arbetar i, innebär att vi är lediga många fredagar. Jag brukar trots det tycka att det är ganska skönt att jobba på fredagar. Då har jag möjlighet att ta igen den tiden någon annan dag i veckan då jag behöver hämta barnen tidigare från skolan eller förskolan och jag kan vid behov fixa andra saker av privat karaktär på ett flexibelt sätt. På fredagar är det av naturliga skäl sällan möten inbokade och man kan i lugn och ro arbeta effektivt och fokuserat. Med det sagt, åter till den aktuella fredagen.

Jag kom till brandstationen i Sundsvall vid 8-tiden och på väg till mitt kontor passerade jag min kollega Johans kontor. Vi snackade lite och jag fick veta att han dagen innan hade gått på sin beredskap som Regional Insatsledare. Jag gick sedan

vidare in på mitt kontor och började jobba. Efter en stund, ungefär en halvtimme, går det larm på stationen. Sedan jag slutade på skift och började jobba mer kontorstid har jag nästan helt slutat att reagera på larm när jag själv inte är i befattning, men i det här fallet reagerar jag ändå på att det är brand i byggnad på en adress alldeles i närheten av brandstationen.

Andra perspektiv

Vi har vid några tillfällen åkt ut för olycksundersökning direkt under pågående händelse och tycker att det ger lite andra perspektiv då man faktiskt kan se och uppleva händelsen själv, istället för att läsa händelserapport och intervjua personal i efterhand.

Då larmet går tänker jag att jag kanske ska göra just det eftersom det ju var så nära brandstationen. Strax efteråt hör jag hur Johan på kontoret bredvid lyssnar på radiotraffiken till och från skadeplatsen. Jag går dit för att också få en uppfattning om läget men till min förvåning är det inte styrkeledaren i Sundsvall jag hör utan min kollega Fredrik. Han tillhör också enheten *Operativ Utveckling* men för dagen är han tjänstgörande styrkeledare på RIB-stationen i Ånge.

Först förstår jag inte riktigt vad som pågår, »varför åker Ånge på brand i byggnad i Sundsvall?« tänker jag. Men jag förstår snart att händelsen inte inträffat i närheten av brandstationen i Sundsvall, utan på en gata med ett väldigt likt namn i Ånge.

Allvarligt läge

Johan berättar att han uppfattat att läget är allvarligt och att det är flera människor som är i behov av hjälp. Bland annat har Fredrik sett personer som utrymt till taket, »hur lyckas man utrymma till ett tak?« tänker jag och får inte ihop hur det kan ha gått till. Samtidigt som jag och Johan diskuterar läget så ringer Anton som för dagen är Insatsledare till Johan och informerar om att Johan också snart kommer få larm, men att han redan nu kan göra sig klar. I samma ögonblick piper Johans personsökare.

Då bestämmer jag mig också för att åka.

Någon har knutit samman flera lakan och fäst dessa i en av balkongerna på tredje våningen. Det märks tydligt att det rådde panik på den här platsen under förmiddagen.

Klockan är strax före 9 på förmiddagen och jag vet att det tar lite drygt en timme att åka till Ånge. Jag gör en snabb beräkning och tänker att jag hinner till Ånge för att börja dokumentera under pågående insats innan jag måste åka hem igen för att hinna med familjen till svärföräldrarna. Jag vet

att Mattias är ledig, men han borde ändå få vetskap om vad som händer och att jag tänker åka direkt till platsen.

När Mattias svarar i telefonen hör jag att han åker bil och plötsligt hör jag sirener i bakgrunden. Han är inte alls ledig, han hade sent på eftermiddagen dagen innan

Den första bilden på huset som brinner, klockan är runt 10:30. Kvistar och flera träd ligger på marken och grenar ligger lite huller om buller på vägen.

› fått en fråga om att ingå i Sundsvalls utryckningsstyrka och satt just då i tankbilen som var på väg mot branden i Ånge. Jag packade ihop utrustningen för olycksutredning och klädde på mig ordentligt eftersom det var minst 15 grader kallt ute och full vinter. Medan jag packar bilen lyssnar jag på radiotrafiken från skadeplatsen och Fredrik som är räddningsledare lämnar sin första fullständiga lägesrapport. Jag känner Fredrik väl och vet att han är duktig som befäl, men nu hörs det tydligt att han är stressad. Rösten är hög och talet

» Fredriks röst skär sig och jag förundras över hur hans lägesrapport i den uppenbart stressade situationen ändå är bland det bästa jag någonsin hört. Han står mitt i stormens öga och förmedlar hur allvarligt och kritiskt läget är.

forcerat. Han ser och tänker medan han pratar, han räknar högt antalet våningar på huset och konstaterar att det är fem till antalet. Jag förstår att det han ser och upplever just nu är något utöver det vanliga. Branden har spridit sig till flera lägenheter och hela taket brinner. Man har undsatt personerna som befann sig på taket, en kvinna har hoppat från ett fönster på våning fyra, man har undsatt och håller på att undsätta flera personer med utskjutsstege.

Fredriks röst skär sig och jag förundras

Branden startade på tredje våningen, spred sig snabbt via balkongen upp till fjärde våningen, och sedan till taket.

över hur hans lägesrapport i den uppenbart stressade situationen ändå är bland det bästa jag någonsin hört. Rent formellt är kanske inte lägesrapporten helt klockren, men han står där mitt i stormens öga och förmedlar tydligt till alla oss som lyssnar och som nu är på väg hur allvarligt och kritiskt läget är och jag tror att det ger en förberedelse på att det är dags att verkligen spänna musklerna och visa vad vi går för, för idag är det OS-final i räddningstjänst! Jag tittar på klockan och konstaterar att den är kvart över 9.

Blir omkörd

På väg mot Ånge blir jag omkörd av fler civilpolisbilar än vad jag visste fanns i hela Västernorrland. Jag har informerat inre befäl om att jag är på väg till platsen i rollen som olycksutredare men under resan blir jag uppringd av räddningschef i beredskap som vill att jag även hjälper insatsledningen i rollen som pressbefäl.

Under resan reflekterar jag över hur jag på något konstigt sätt ändå känner någon sorts stress över att vara på väg mot denna händelse, trots att jag inte den här gången

har en funktion som på något sätt ska rädda eller omhändertaga skadan i det akuta skedet. Kanske är det just det som är orsaken, att jag inte har den funktionen och därmed också har mindre påverkan på utfallet?

Eller så är det bara stundens allvar och det faktum att den långa körtiden gör att man hinner tänka mycket.

När jag väl är framme pågår en fullt utvecklad brand i en av lägenheterna. Trots det så känns det ändå på stämningen att läget är relativt lugnt. I alla fall betydligt lugnare än vad det var 1,5 timme tidigare. ›

› Jag noterar att flera träd ligger på marken och att det ligger kvistar och grenar lite huler om buller på vägen. Jag fortsätter upp mot ledningsplatsen och passerar på vägen Ånges höjdfordon och jag förstår att träden fällt för att kunna komma åt huset med hävaren.

På ledningsplatsen träffar jag Johan som övertagit räddningsledarskapet, Anton som är storsektorchef och Fredrik som är Anton behjälplig i att leda arbetet på skadeplatsen.

Fredrik berättar att branden startade i lägenheten på våning tre och att branden snabbt spred sig via balkongen upp till våning fyra och sedan till taket. Han berättar vidare att kvinnan som hoppade befann sig i lägenheten rakt ovanför startlägenheten. När jag frågade varför han i lägesrapporten sade fem våningar och hur personerna, som visade sig vara en kvinna och hennes dotter, hade lyckats utrymma till taket så svarade Fredrik: »Så där såg det ut innan branden« och pekade på huset bredvid, »fönstren du ser där uppe är också lägenheter«.

Ta sig ut genom fönstret

Högst upp i takkonstruktionen fanns två lägenheter. När huset byggdes fanns inget höjdfordon i Ånge så det är därmed inte projekterat för utrymning på det sättet. Tanken var att de som bor i lägenheterna högst upp vid brand ska ta sig ut genom fönstret till taket och därifrån gå runt huset till entrésidan där det finns en liten avsats till vilken räddningstjänstens bärbara utskjutsstege ska resas.

Jag fortsätter mitt första varv av många runt huset. När jag kommer till entrésidan ser jag att någon knutit samman flera lakan och fäst dessa i en av balkongerna på våning 3. Det märks tydligt att det rådde panik på den här platsen under förmiddagen.

Runt räddningstjänstens ledningsfordon finns många ambulanser och polisbilar. Ambulanshelikopter och polisens drönare finns på plats. Från räddningstjänsten är styrkor från Ånge, Fränsta, Stöde och Sundsvall på plats, Söråker är på väg med en container med utrustning för stor skadeplats.

Röda sträckan illustrerar hur lägenheterna längst upp var placerade och hur takkonstruktionen omgav lägenheterna både bredvid och ovan. Illustrationen är inte skalenlig eller en exakt beskrivning av placeringen av lägenheterna.

» Min samlade bild av händelsen är att hela samhället, allt från myndigheter till privatpersoner, verkligen ställde upp och agerade snabbt för att hjälpa de som drabbats.

Jag får veta att hälsocentralen ställt in bokningar för att kunna ta hand om drabbade personer. Alla inblandade ska passera hälsocentralen för kontroll innan de ska vidare till en uppsamlingsplats som organiserats på ett seniorboende i närheten. Jag tar mig till uppsamlingsplatsen för att få en uppfattning om läget, där möts jag av personal från socialtjänsten i Ånge kommun som tar hand om de som bott i huset.

Det finns kaffe och fika och folk sitter och pratar med varandra om vad som hänt. Jag får också veta att socialtjänsten aktiverade POSOM bara några minuter efter 9 den morgonen, ungefär vid samma tid som jag packade ihop min utrustning för olycksundersökning. Imponerande!

Platsundersökning

I början av veckan efter åkte jag och Mattias till Ånge för att genomföra en platsundersökning tillsammans med poli-

sens kriminaltekniker. När vi kom fram åkte vi först till en restaurang för att äta lunch. Där träffade vi restvärdeledaren och en representant från saneringsbolaget som då hade jobbat i princip oavbrutet sedan branden med få ordning på de mest akuta restvärde- och saneringsåtgärderna.

Efter platsundersökningen deltog vi i en träff med de boende i huset där flera olika representanter gav information ur flera olika perspektiv, bland dessa fanns restvärdeledare, saneringsbolag, fastighetsförvaltare, socialtjänst och kommunchefen i Ånge kommun. Under mötet framgick det att massor med människor hade skänkt alla möjliga saker till de drabbade, allt från blöjor, kläder och skor till möbler, sängkläder och mat fanns att hämta i närmast oändlig mängd för de som förlorat allt de ägde i branden.

Efter informationsträffen fick vi även chans att intervjua både kvinnan som hoppade från fjärde våningen och kvinnan som tillsammans med sin dotter undsattes med hjälp av höjdfordonet från taket. Deras berättelser om vad som hände, vad dom gjorde och hur de tänkte kommer jag för alltid att minnas.

Hela samhället ställde upp

Min samlade bild av händelsen är att hela samhället, allt från myndigheter till privatpersoner, verkligen ställde upp och agerade snabbt för att hjälpa de som drabbats.

I startlägenheten omkom kvinnan som bodde där. Kvinnan som hoppade från fjärde våningen togs emot av hennes sambo som bromsade hennes fall. Han blev öm i kroppen och hon stukade foten. Kvinnan och barnet som undsattes från taket klarade sig helt utan fysiska skador, men såklart med en fruktansvärd upplevelse i minnet. Övriga boende i huset klarade sig också utan fysiska skador, men ingen kommer att glömma fredagen den 26 november 2021 i första taget.

Uppmärksammad

Vår utredning har blivit väldigt uppmärksam i efterhand. Dels för att händelsen i sig var uppmärksam, men också dels för att vi i utredningen belyser problema-

Träden har fällt för att kunna komma åt huset med Ånges höjdfordon.

tiken med personer med riskbeteende. Det här var den andra dödsbranden bara i Ånge under 2021 där det i efterhand har visat sig att personen som omkom inte bara hade ett riskbeteende, utan riskbeteendet var känt av både privatpersoner och myndigheter sedan innan.

Kommentaren »det här har vi bara gått och väntat på« är knappast tröstande i efterhand och något vi aldrig mer vill höra. Tyvärr har det sedan denna händelse bara i Medelpad inträffat ytterligare tre dödsbränder där de omkomna visat samma typ av riskbeteende, varit ungefär samma ålder

och dessutom har alla varit av samma kön.

Vi vet vilka som dör i bränder. Vi vet att de dör i sina bostäder. Vi måste bara kunna göra mer för att förhindra att det sker. Det handlar absolut inte om en ovilja hos någon, men tyvärr beror det till viss del på en byråkrati som kommer i vägen. Det beror till viss del på okunskap om att vissa mönster som alkoholmissbruk och psykisk ohälsa är riskfaktorer som kan leda till brand. Det beror också på bristande resurser. Vi ville med vår utredning verkligen synliggöra detta i förhoppning om att fler ska få upp ögonen för problematiken.

Den här händelsen visade att samhället är berett att ställa upp med allt vad som krävs när en allvarlig olycka händer. Det gäller bara att få samma uppslutning för att förebygga olyckorna. ●

TEXT: Thomas Hansson, olycksutredare, Medelpads Räddningstjänstförbund

LADDA NER UTREDNINGEN

genom att skriva in »rib.msb.se/Filer/pdf/29938.pdf« i din webbläsare.

Viktigt stöd med förstärkningsresurser

MSB:s flygande förstärkningsresurser är ett viktigt stöd och komplement i räddningstjänstens arbete med att bekämpa bränder i skog och mark. I fjol deltog helikoptrarna och de skopande flygplanen i 77 insatser – vilket är ett flest hittills. I år aktiverades den första luftburna förstärkningsresursen redan den 12 april.

Den sista oktober 2021 avslutades beredskapen för helikoptrar och skopande flygplan, både i Sverige och Europa. Under perioden 1 juni till 7 augusti 2021 fick MSB begäran om önskat luftburet stöd till mer än 70 bränder i skog och mark i Sverige. Närmare bestämt 77 stycken. Det kan jämföras med 2020 då siffran var cirka 60 insatser. Brandriskprognoserna styrde antalet helikoptrar och skopande flygplan i beredskap, och var dessa placerades i landet.

– Den proaktiva taktiken, att tidigt gå in offensivt och fälla vatten från luften innan skogsbränderna hunnit växa sig stora, har varit avgörande faktorer enligt flera räddningstjänster. Dels har man kunnat få kontroll på flera bränder i ett tidigt skede och dels har man sparat på den operativa personalens krafter, säger Roger Gustafsson, projektledare på MSB:s operativa avdelning.

Säsongen startade tidigt i år

Redan den 12 april i år så aktiverades MSB:s luftburna förstärkningsstöd för första gången.

– Då stöttade vi Storstockholms brandförsvaret med två skopande flygplan när de arbetade med att bekämpa en åtta hektar stor gräsbrand i Husby vid Järvafältet, säger Erik Flink, projektledare på MSB.

Roger Gustafsson, projektledare på MSB:s operativa avdelning.

Erik Flink, projektledare på MSB.

MSB har helikoptrar i beredskap för att man ska kunna släcka eller begränsa bränderna i ett tidigt skede.

» En återkommande fråga som MSB ofta får av media är hur beredskapen ser ut för att hantera bränder i skog och mark. Som de flesta inom räddningstjänstbranschen vet så har förmågan och beredskapen successivt stärkts sedan 2018.

» Den nationella förmågan har tagit stora kliv de senaste åren och numera har vi goda förutsättningar att stötta flertalet parallella insatser, vilket vi gjorde den 9 maj då vi hade åtta aktiveringar under en och samma eftermiddag. Dessutom har man utvecklat förmågan kring samverkan och ledning.

– Den nationella förmågan har tagit stora kliv de senaste åren och numera har vi goda förutsättningar att stötta flertalet parallella insatser, vilket vi gjorde den 9 maj då vi hade åtta aktiveringar under en och samma eftermiddag. Men jag vill också lyfta de framsteg som räddningstjänsterna har tagit. Dels har man blivit väldigt duktig på att begära stöd och resurser från MSB tidigt och dels har man utvecklat förmågan kring samverkan och ledning, säger Roger Gustafsson. Erik Flink fyller i:

– Sedan är det också viktigt att betona att vår skogsbrandsberedskap är en EU-resurs. Det är både en trygghet för oss i Sverige och för andra EU-länder att vi kan hjälpas åt över landsgränserna.

En del av EU

De skopande flygplanen är en del av rescEU som är ett extra

Brandflyget kan vägleda räddningstjänstens insatspersonal på marken om terräng och vegetation är svåråtkomlig.

FOTO: CREATIVE COMMONS

FOTO: CREATIVE COMMONS

FOTO: CREATIVE COMMONS

Skogsbrandsbevakning med flyg, helikoptrar och skopande flygplan – vad är vad? Hjälp MSB att sprida rätt namn på resurserna.

Skogsbrandsbevakning med flyg

Uppgiften är att upptäcka bränder i skog och mark genom bevakning från luften. Flyget kan också vägleda räddningstjänstens insatspersonal på marken om terräng och vegetation är svåråtkomlig. Flygplan för skogsbrandsbevakning arbetar på uppdrag av respektive länsstyrelse. Länsstyrelserna ansöker om medel från MSB för att kunna bedriva arbetet.

Helikoptrar för brandbekämpning

När bränder i skog och mark har upptäckts kan räddningstjänstens insatspersonal behöva förstärka släckningsarbetet med helikoptrar som angriper branden från luften. MSB har helikoptrar i beredskap för att ska kunna stötta kommunal räddningstjänst och för att man ska kunna släcka eller begränsa bränderna i ett tidigt skede. Detta stöd har funnits sedan sommaren 2019 och är en resurs inom EU:s civilskyddsmekanism (rescEU). EU finansierar den största delen av beredskapskostnaderna för denna resurs.

Skopande flygplan

När bränder i skog och mark har upptäckts kan räddningstjänstens insatspersonal behöva förstärka släckningsarbetet med skopande flygplan som angriper branden från luften. MSB har skopande flygplan i beredskap för att de ska kunna stötta kommunal räddningstjänst och för att man ska kunna släcka eller begränsa bränderna i ett tidigt skede. Skopande flygplan har en kapacitet att fälla en större mängd vatten än en helikopter. Detta stöd har funnits sedan sommaren 2020 och är en resurs inom EU:s civilskyddsmekanism (rescEU). EU finansierar den största delen av beredskapskostnaderna för denna resurs.

MSB har skopande flygplan i beredskap för att kunna stötta kommunal räddningstjänst. Skopande flygplan har en kapacitet att fälla en större mängd vatten än en helikopter.

skyddsnett med EU-gemensamma resurser där EU finansierar merparten av kostnaden och Sverige står som värd för resursen. De skopande flygplanen kan komma att rycka ut i andra EU-länder under säsongen.

– EU finansierar 90 procent av kostnaden för beredskapen. Om flygplanen används av andra EU-länder står EU alternativt mottagarlandet för de operativa kostnaderna, säger Roger Gustafsson.

I augusti 2021 fick Sverige, genom MSB, stötta Grekland med två skopande flygplan. Detta när flera allvarliga gräsbränder rasade i turistparadiset. Detta var första gången som resursen aktiverades utomlands.

– Vi såg det som en självklarhet att ge stöd till Grekland genom EU-samarbetet. Det kändes extra bra att kunna erbjuda det med tanke på det stöd vi fick från EU 2018, säger Roger Gustafsson.

Övning i Finland

I början av maj i år deltog MSB i en skogsbrandsövning i Finland med två skopande flygplan som ingår i rescEU-samarbetet. Syftet med övningen var att bibehålla och utveckla förmågan att verka internationellt inom EU.

– Det här var ett utmärkt tillfälle att öva på att ge stöd internationellt. Vi övade hela kedjan från begäran till utförande. Det var väldigt nyttigt och lärorikt, avslutar Erik Flink. •

SKADEPLATS
21-22 SEPTEMBER, UPPSALA ÖVNINGSFÄLT

Brandkårerna och det civila försvaret inför andra världskriget

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 3
April

Organ för Svenska Brandkårernas Riksförbund.
Redaktion: Styrmanög. 1, Stockholm. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1937
19 årgången

Civila luftskyddet.

Svenska Brandkårernas Riksförbunds yttrande över
civila luftskyddsutredningens betänkande.

1936 förberedde man sig i Sverige för att risken att bli indraget i ett kommande krig. I slutet av 1936 redovisades ett betänkande från den civila luftskyddsutredningen om det civila luftskyddet. Det vill säga hur ska vi skydda civilbefolkningen vid angrepp från luften? I början av 1937 besvarade Svenska Brandkårernas Riksförbund i Brandkårstidskrift n:r 3 en remiss som nedanstående citat är hämtade ifrån.

»Till Konungen.

Genom nådig remiss den 29 december 1936 har Svenska Brandkårernas Riksförbund beretts tillfälle att avgiva yttrande«...

...»För brandkårsorganisationens del bör givetvis uppmärksammas de delar av betänkandet som särskilt behandla brandkårens avsedda uppgifter i det planerade luftskyddet. Det framgår tydligt av utredningens framställning att dessa uppgifter tänkas bli mycket betydelsefulla, såväl i städer av större storleksordning som i mindre samhällen; beträffande dessa senare framhålls i betänkandet (s. 118) till och med att »det centrala i luftskyddet bör vara brandväsendets ordnande«, och denna tanke utvecklas ytterligare därhän, att det på sådana platser förefaller »naturligast att låta brandkåren svälla ut till en luftskyddskår, vars samtliga medlemmar erhålla utbildning i brandsläckning och varest vissa medlemmar dessutom utbildas i indikering, sanering, osv.«; endast sjukvården bör även här »av naturliga skäl organiseras för sig.«...

Utredningens mening

... »Utskottet delar också utredningens mening, att på grund av den viktiga roll, som sålunda ålägges brandkåren inom ett organiserat luftskydd, åtgärder måste i förväg, under fredstid, vidtagas för att göra dessa kårer bättre beredda att fylla densamma, och att sådana förberedelser böra inriktas dels på anstalter för personalens utökning under krigstid genom i förväg ordnad reservorganisation ävensom erforderlig förstärkning av brandsläckningsmateriel och säkerställande av vattentillgång till släckningen, dels utbildning av manskap för indikering och gasskyddsutrustning för någon del av detta manskap (bet. s. 110-112). Beträffande de kortfattade anvis-

ningar varmed Luftskyddsutredningen velat tillgodose dessa angelägna önskemål synes det emellertid nödvändigt att framställa vissa anmärkningar.

För att på ett naturligt och effektivt sätt infoga brandkåren i den avsedda luftskyddsorganisationen måste man uppenbarligen inrikta sig på att tillgodogöra sig den brandkårsorganisation, som redan finnes, men icke ingripa störande eller försvagande i dess mödosamt uppbyggda inre enhet. Framför allt gäller detta för den stora massan av mindre brandkårer, de endast i viss mån yrkesutbildade eller s. k. frivilliga. Visserligen är den nuvarande brandkårsorganisationen med dess över tusen anslutna brandkårer, dess centralstyrelse, dess länsförbund för de flesta län och dess inom varje län anställda konsulent, inriktad på brandväsendets funktion under normala, fredliga förhållanden. Men det lär vara självklart att denna uppgift för varje brandkår ovillkorligen måste förbli den grundläggande, och lika självklart att ingen tillfredsställande brandkårsinsats i luftskyddet under krig kan åstadkommas annat än på grundval av vederbörande brandkårs duglighet för normal eldsläckning. Det är alltså även för luftskyddet självt ofrånkomligt att ingen åtgärd bör vidtagas som kan äventyra det fortsatta, normala brandkårsarbetet i dess under en framgångsrik erfarenhet uppvuxna organisation, utan fastmera detta arbete och dess organ, så långt sig göra låter, böra få stöd från luftskyddsmyndigheterna och upptagas i samverkan med dem.«...

... »Även de lokala brandcheferna komma att få viktiga poster i luftskyddsorganisationen. I fråga om släckning av genom luften faller uppkommen brand faller detta av sig självt, men de böra dessutom vara kapabla att dirigera de brandmän,

som skola utföra den förut nämnda indikeringen. Brandchefen är för övrigt oftast den som bäst förmår inom en byggnadsnämnd bevaka det förebyggande brandskyddets intressen.«

... »Det bör vidare förutses att medel även komma att krävas till nyss omnämnda utökade eller särskilda instruktionskurser för lokala brandchefer (och brandmän), liksom till konsulenternas särskilda arbete i luftskyddsärenden, deras resor osv.«...

... »Det är av stor betydelse för luftskyddet att brandkåren bli i tillfälle att redan i fredstid inköpa gasmasker, från statliga förråd, för att vinna förtrogenhet med deras användning. För närvarande lär sådan försäljning till yrkesmässig förbrukning icke äga rum. De hinder härför, som nu finnas, böra undanröjas i vad angår brandkåren.«

Mot utredningens uttalande att gasskyddsdräkt ej är lämplig för eldsläckningspersonal synes i princip intet vara att erinra, men det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke för brandkårer i större städer, där gasfaran är mera påtaglig sådana mindre resistent skyddskläder av oljeduk, som omnämns i betänkandet (s. 73), böra avses. I alla händelser bör fullständig gasskyddsutrustning beräknas för brandkårens indikeringsmanskap.«...

Nyskapande av kårer

... »I övrigt bör framhållas att brandkårsorganisationens ständigt pågående arbete för nyskapande av kårer, förbättrad utbildning och modernare utrustning har stor betydelse för luftskyddet, även när detta arbete bedrivs i mindre samhällen eller kommuner, som icke hänföres till luftskyddsorter. Allteftersom en sådan organisation genomföres på allt flera platser, erhålles därigenom nom en betydande reserv av brandmateriel (och manskap) för luftskyddsorterna.

Givetvis kommer för alla händelser ett starkt ökat behov av motorsprutor, pumpar, armatur och framför allt slang att uppstå, därest luftskyddstillstånd anbefalles. Man bör därför uppmärksamma angelägenheten att i förväg möjliggöra täckande av detta behov.

Underdånigst för Svenska Brandkårernas Riksförbunds Verkställande Utskott. Nils Eden. ordf.●

Elstöt

i samband med släckning

Vid en släckinsats i ett ställverk upplevde en av räddningstjänstens rökdykare en kraftig elstöt i samband med att kolsyresläckare användes i utrymmet. Omständigheterna kring tillbudet var till en början oklara, men sannolikt har elstöten orsakats av en stor potentialskillnad mellan rökdykaren och omgivningen när kolsyresläckaren utlöstes.

Rökdykarna filmar i kabelrännan under elcentralen och kan notera att något varmt droppar ner på golvet (det inringade området).

Undersökningar av kolsyresläckare och dess förmåga att leda ström har genomförts. De visar på att statisk elektricitet inte leds bort från munstycket vidare ner i släckaren, utan istället laddas personen som håller i släckaren upp. Potentialskillnader på upp mot 50 kV kan förekomma. Tidigare fanns en jordfläta i munstycket på kolsyresläckare för att förhindra detta fenomen, men den finns inte längre. Experter hävdar att tillbudet troligen inte hade skett om en sådan jordfläta funnits i släckaren.

Automatalarm var brand i ställverk

I början av december 2021 larmades räddningstjänsten till ett automatiskt brandlarm i Karlskrona. I utlarmningen gav SOS information om att företaget hört av sig och att larmet utlösts av hantverkare. Vid framkomst möttes styrkan upp av personal från verksamheten som meddelade att ett rum, »någon typ av elcentral«, i källaren var rökfyllt. Rummet visade sig vara ett ställverk för inkommande ström. Tidigare under dagen hade det skett arbete i en reservkraftanläggning på företaget kopplad till aktuellt ställverk och en expert i form av elektriker fanns kvar på plats och kunde guida räddningstjänsten till aktuellt rum.

Ingen rök hade spridit sig utanför rummet och väl på plats öppnades dörren med hjälp av elektrikers nyckel. I utrymmet syntes ingen brand, men viss rökutveckling.

Med värmekamera konstaterades att ett av skåpen var tydligt varmare än de övriga. Vid kontroll i kabelränna under centralen noterades att något varmt droppade ner från ett av skåpen, oklart vad. Bedömningen var att det brann inne i centralen.

Efter samtal med elektrikern, bröts strömmen med hjälp av fyra större brytare. När räddningstjänsten fått bra information från elektrikern rörande elsäkerheten i utrymmet, gick rökdykare åter in i lokalen för att öppna aktuellt elskåp. Det brann med öppna lågor i skåpet och rökdykare genomförde två korta släckinsatser med kolsyresläckare från distans. Vid det andra försöket upplevde rökdykaren att hen fick ström i sig från golvet och som kröp upp i kroppen och hen kastade sig ut från rummet.

Olycksutredning

Anledningen till att rökdykaren fick ström i sig var oklar efter insatsen. Frågeställningar kring inkommande ström, bak-

spänningar, släckningsförfarandet, utrustningen och vald taktik har lyfts upp och analyserats under utredningens gång. MSB och Elsäkerhetsverket har varit delaktiga i utredningsarbetet.

» Vid det andra försöket upplevde rökdykaren att hen fick ström i sig från golvet och som kröp upp i kroppen och hen kastade sig ut från rummet.

Vid själva släckinsatsen stod brandmannen cirka 1,5 meter från skenor med inkommande ström på 400 V/1 000 A, vilka var spänningssatta och frilagda med anledning av att branden smält ner mellanväggen inne i skåpen. Rökdykaren hade ordinär rökdykarutrustning i form av larmställ, andningsapparat, handskar och gummistövlar.

Inga brister i denna utrustning har identifierats.

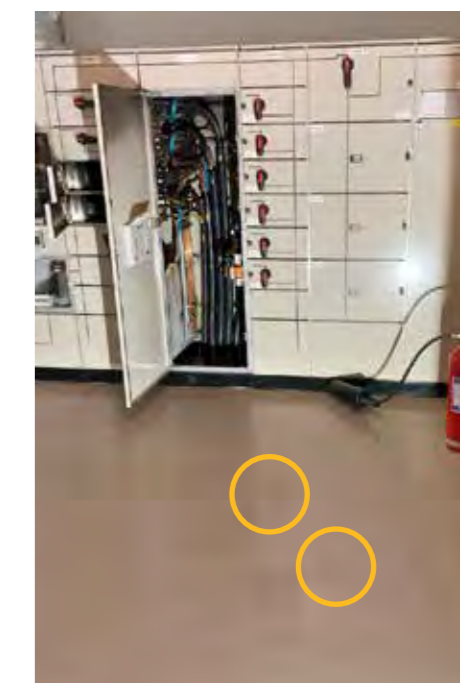
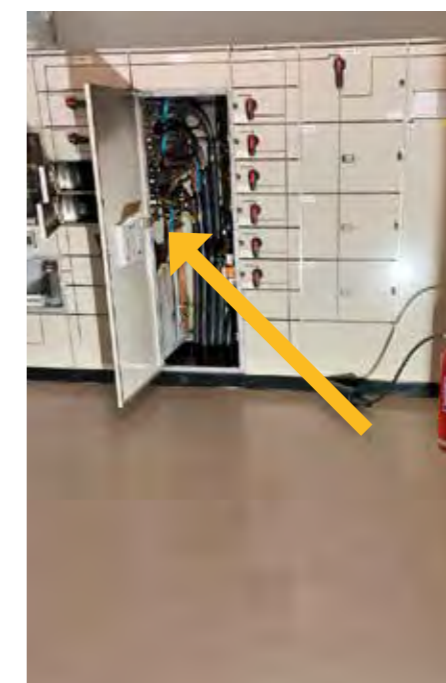
Efter nogsam genomgång tillsammans med experter utesluts möjligheten att ström från skenor skulle ha nått brandmannen. Det fanns inte förutsättningar för en sluten krets. Kolsyra och luft i sig leder inte ström. Eftersom rökdykaren aldrig varit i närtkontakt med skenor kunde inte heller tillbudet förklaras med att en ljusbåge skett.

Orsaken

Orsaken bakom tillbudet bedöms vara statisk elektricitet, som uppkommit i samband med släckinsats med kolsyresläckaren. Rökdykaren har byggt upp ett elektriskt fält mellan sig själv, släckaren och omgivningen. När potentialskillnaden blev för stor medförde detta ett överslag mellan golv och fötter. Hade materialet i snöröret i kolsyresläckaren varit svagt ledande eller varit försett med jordfläta hade troligen tillbudet aldrig skett. Omständigheter som välisolerade skyddskläder i en jordad miljö tillsam-

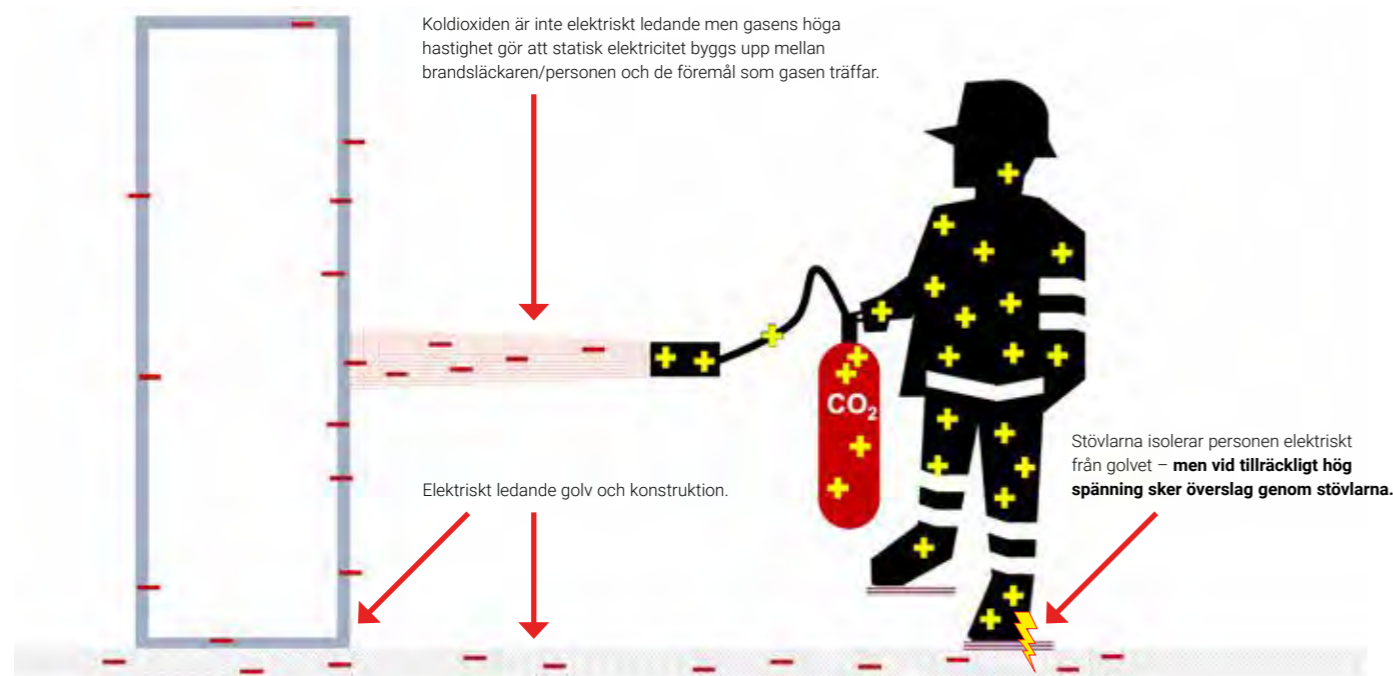

Första respektive andra påföringen av kolsyra. I samband med det andra släckförsöket upplever rökdykare 1 att hen fick ström i sig från golvet och som kröp upp i kroppen.

Markeringarna visar sotiga fotavtryck där rökdykaren stött.

Schematiskt bild över orsaken bakom tillbudet. (Bild framtagen av Mattias Strömgren, MSB)

› mans med torr luft bidrar till att strömstöten kan upplevas extra kraftig.

Enligt experter kan en hög spänning laddas upp vid munstycket på en kolsyresläckare i samband med insats. Det finns idag inte några kända fall hos Elsäkerhetsverket eller några liknande fall i de händelserapporter där svensk räddningstjänst använt kolsyresläckare, som omfattar cirka 100 insatser per år. Däremot återfinns i Räddningsverkets bok *Vatten och andra släckmedel* (Särdqvist, 2002) en beskrivning hur en jordfläta i snöröret på kolsyresläckaren skulle kunna förhindra uppbyggnaden av statisk elektricitet. Men denna tråd finns inte i dagens släckare.

Åtgärder

När Räddningstjänsten, efter tillbudet, varit i kontakt med företag som laddar handbrandsläckare känner de väl igen problemet med »stötter« på grund av statisk elektricitet vid tömning av kolsyresläckare. Räddningstjänsten anar därför att detta kan vara ett större och mer utbredd problem som borde utredas vidare av Elsäkerhets-

- **Elsäkerhetsverket**, Arbetsmiljöverket och MSB bör utreda riskerna kring statisk elektricitet vid utlösning av släckmedel i väljordade utrymmen.
- **Operativ** räddningstjänstpersonal måste känna till riskerna med statisk elektricitet.
- **Räddningstjänstpersonal** bör ha en relativt defensiv hållning till användande av släckmedel i väljordade utrymmen såsom ställverk.

verket, Arbetsmiljöverket och MSB. I detta fall var omständigheterna näst intill ideala för att bygga upp en hög potentialskillnad, vilket resulterade i ett kraftigt genomslag. Räddningstjänsten skulle därför önska att en översyn av riktlinjer kring hantering av släckare och information om riskerna kring statisk elektricitet, i synnerhet i väljordade utrymmen, skulle genomföras av de centrala myndigheterna.

Tillverkare av kolsyresläckare borde delta i detta arbete och undersöka möjligheterna till att reducera risken för att statisk elektricitet vid utlösning av släckare skadar den som håller i den.

Räddningstjänstpersonal bör ha en relativt defensiv hållning till användande av släckmedel i väljordade utrymmen såsom ställverk som inte utgörs av fasta släcksystem.

För fler detaljer kring analysen hänvisas till aktuell olycksutredning. ●

TEXT: Frida Eiman Johansson, brandingenjör Riskhantering, Räddningstjänsten Östra Blekinge

Framtidssäkra räddningstjänsten

Det kändes nästan lite barnsligt spännande att efter två år av instängdhet få ta flyget till ett annat land. Målet med resan var Arnhem i Nederländerna, så det var nödvändigt att ta tåget ut ur Amsterdam och vidare ut på landsbygden efter ankomst.

Amsterdam invaderades tåget av segerrusiga Ajax-fans som intog varje kvadratcentimeter av vagnen, vilket gjorde vanliga resenärer smått svettiga eftersom det blev svårigheter att hålla den nu mer regelmässiga »distansen«. Munskydd var uppenbarligen inget som gällde för fotbollssupportrar. Väl framme i Arnhem skulle hotellet ligga strax utanför staden och genom en snabb titt på kartan bestämde jag mig för en lätt promenad. Om jag tittat närmare hade jag sett att det var en marsch på drygt 1,5 timme och kanske hittat en taxi istället. När jag sent på kvällen kom fram till hotellet mottogs jag av de danska representanterna som av stämningen att döma hade suttit där ett tag. Välkommandet var varmt och kvällsmaten smakade extra gott efter vandringen.

Målet med resan

Ändamålet med min resa var ett program inriktat på ledarskap. Det hade börjat redan i februari med en uppstartande digital träff. Deltagarantalet var på 18 personer med 10 olika nationaliteter och anordnades av FEU, Federation of European fire officers, och det Nederländska institutet för säkerhet, NIPV. Programmet handlade om hur räddningstjänsten ska framtidssäkra sin verksamhet kopplat till FN:s globala hållbarhetsmål. Dessa 17 mål salufördes aktivt och målet var en hållbarare värld med siktet inställt på 2030. Sedan blev det mer eller mindre tyst om dessa globala hållbarhetsmål. Att nu återigen blåsa liv i arbetet känns högst relevant eftersom den allmänna känslan är att vi

Konferensen i Arnhem samlade deltagare från ett tiotal länder.

absolut borde kunna göra mer i frågan.

Kursen startade måndag morgon med transport från hotellet till NIPV:s anläggning i Arnhem. Schemat hade vi fått i förväg och det var verkligen ett späckat sådant. Det var föreläsningar, grupparbeten och rapportskrivning som skulle klaras av innan torsdag kväll. Då förflyttades kursen till regionen Twente i närheten av staden Enschede där kursen skulle avslutas. Under veckan hade alla en gemensam uppgift att i slutet av veckan presentera förslag på hur FEU skulle kunna bli en röst för räddningstjänsten i Europa med siktet inställt på att påverka själva EU.

Hållbarhetslinsen

Arbetet leddes av en forskare från Institutionen för hållbarhet på Maastricht universitet där hon under hela sitt yrkesverksamma liv forskat om just hållbarhet. Till sin hjälp introducerade hon den så kallade »hållbarhetslinsen«. När man jobbar med hållbarhet så tänker de flesta på miljöfrågor men hållbarhet delas in i ekologiska, ekonomiska och sociala effekter och värden, och för att få en överblick är just denna lins ett bra hjälpmedel.

Under kursens gång varvades arbe-

te med hållbarhetslinsen, föreläsningar om bland annat energiomställning, personalförsörjning och hur man bör lägga upp strategin om man vill påverka på EU-nivå i Bryssel. Det som kan konstateras är att Sverige inte är ensamt om sina utmaningar: Problematiken att anställa och behålla deltidsbrandmän eller frivilliga av varierande grad verkar finnas inom hela EU, jämställdhet ligger högt upp på agendan, elektrifieringen påverkar allas vardag och varje arbetsplats. Och allt detta handlar om hållbarhet.

Utifrån de förslag som presenterades på examinationsdagen har FEU:s styrelse gått vidare med frågan hur man kan påverka EU. Programmet avslutades nämligen nu i maj med ett digitalt uppföljningsmöte där man presenterade en idé om att försöka påverka ett nytt EU-direktiv som handlar om fordonsbatterier. Eftersom framtiden är elektrifierade fordon ligger det helt i linje med framtidsåskningen av räddningstjänst. Jag är mycket nöjd med kursen och kan varmt rekommendera andra att söka till programmet som förhoppningsvis fortsätter 2023. ●

TEXT: Per Nisser, verksamhetschef Räddningstjänsten Östra Götaland

BPOSTTIDNING B
PORT PAYÉ
Föreningen Sveriges Brandbefäl
115 87 Stockholm

POSTTIDNING

Som medlem får du:

- Tidningen fyra gånger per år
- Tillgång till nationella nätverk
- Delta i föreningens olika aktiviteter
- Tillgång till internationella nätverk
- Möjlighet att delta i utvecklingsprojekt

Bli medlem idag på www.brandbefal.se

Läs vår
medlemstidning
Räddningsledaren
4 nr/år

Föreningen för brandbefäl som vill utveckla och utvecklas

SBB är en yrkesförening utan fackliga eller politiska bindningar för dig som är brandbefäl. Vårt oberoende gör oss till en stark och pålitlig röst i utvecklingen av svensk räddningstjänst. Våra 1700 medlemmar gör oss till en verkningsfull organisation som myndigheter och andra intressenter gärna lyssnar till. Vi använder aktivt vår starka ställning till att påverka utvecklingen för Sveriges brandbefäl genom olika aktiviteter på lokal och nationell nivå som gynnar kunskaps-spridning, erfarenhetsåterföring och samverkan. Föreningens bas är våra länsföreningar!

SBB
Föreningen Sveriges Brandbefäl